

เหตุรำคาญอันเกิดจากการรูก้าของแสง

ดร.ปิติเทพ อยู่ยืนยง

เหตุรำคาญอันเกิดจากการรุกร้าของแสง Nuisance From Artificial Light Intrusiveness

ดร.ปีติเทพ อยู่ยีนยง*
Dr.Pedithep Youyuenyong

บทคัดย่อ

การส่องรุกร้าของแสงสามารถที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือผลกระทบในด้านลบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ อีกทั้งยังเป็นเหตุให้เกิดเหตุรำคาญต่อเพื่อนบ้านและรบกวนการดำรงชีวิตประจำวันอีกด้วย การใช้ไฟส่องสว่างภายนอกอาคารอย่างไม่สมควรหรือใช้งานในปริมาณที่มากเกินไปจนเกินยอมเป็นเหตุหนึ่งที่เกิดเหตุรำคาญ แม้ว่าแสงสว่างในปริมาณที่เหมาะสมหรือแสงสว่างในระดับที่จำเป็นจะเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตประจำวันของผู้คนและระดับการใช้งานแสงสว่างที่สมเหตุสมผลก็เป็นสิ่งที่เพื่อนบ้านทั่วไปพึงคาดหวังเอาไว้ หากแต่แสงสว่างที่มากเกินไปหรือการใช้งานแสงสว่างที่ส่องรุกร้าก็สามารถถูกจำแนกให้เป็นเหตุรำคาญเมื่อแสงสว่างในลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของผู้คนหรือต่อการใช้งานทรัพย์สินอย่างปกติสุข พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ได้วางหลักเกณฑ์นิยามความหมายของเหตุรำคาญ ได้แก่ การกระทำใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนข้างเคียงแต่ทว่าพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้กำหนดเหตุเดือดร้อนรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างในลักษณะที่เป็นเฉพาะเจาะจงโดยเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างถือเป็นเพียงเหตุรำคาญโดยทั่วไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 เท่านั้น หากแต่เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างไม่ถือเป็นเหตุรำคาญ

---

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; น.บ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, สัมฤทธิบัตรกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยสุโขทัย, LL.M. in Business Law De Montfort University, Ph.D. in Law De Montfort University.

Lecturer in law at Chiang Mai University; LL.B. at Bangkok University, Certificate of Achievement in Public Law Sukhothai Thammathirat University, LL.M. in Business Law De Montfort University, Ph.D. in Law De Montfort University.

วันที่รับบทความ (received) 15 มิถุนายน 2560, วันที่แก้ไขบทความ (revised) 15 สิงหาคม 2560, วันที่ตอบรับบทความ (accepted) 24 เมษายน 2561.

เฉพาะตามกฎหมาย ซึ่งหมายความว่ากฎหมายไทยไม่ได้วางหลักเกณฑ์รองรับให้เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเป็นเหตุรำคาญเฉพาะตามกฎหมายที่มีหลักเกณฑ์และข้อพิจารณาเฉพาะเจาะจงที่แปลกแยกหรือแตกต่างไปจากเหตุรำคาญด้านสิ่งแวดล้อมประเภทอื่นๆ

Abstract

The intrusion of artificial light can be very distressing, and it may adversely affect people's quality of life. It can also cause a nuisance to neighbours and interfere with their normal daily activities. Exterior artificial lighting that is unreasonable or excessive is considered a nuisance. Although necessary or appropriate light is part of our daily lives and a degree of tolerance is expected by reasonable neighbours, excessive or obtrusive light can be classified as a nuisance when it substantially affects a person's health or enjoyment of their own properties. The Public Health Act, B.E. 2535 generally defines a nuisance as an unlawful interference with a person's use or enjoyment of land, or of some rights over or in connection with it. On the other hand, the process of determining what level of light intrusion constitutes an artificial light nuisance cannot be readily ascertained under Thai law. Under the Public Health Act, B.E. 2535, nuisance from artificial light may not be specifically considered as a statutory nuisance in the Thai legal system. This means it does not include nuisance from artificial light as a specific statutory nuisance. Nuisances caused by certain lighting conditions are not set out specifically in legislation and must be treated as general nuisance under Thai law.

คำสำคัญ: เหตุรำคาญที่มีกฎหมายบัญญัติโดยเฉพาะ, แสงประดิษฐ์, การรบกวนของแสง
Keywords: statutory nuisance, artificial light, light intrusion

1. บทนำ

แสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสงที่มนุษย์ได้ประดิษฐ์ขึ้น (man-made light sources) ได้กลายมาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำรงชีพของผู้คนเมื่อผู้คนในยุคปัจจุบันปลูกสร้างที่อยู่อาศัยหรือก่อสร้างสาธารณูปโภคอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต ผู้คนก็ได้ติดตั้งแหล่งกำเนิดแสงประเภทต่างๆ อันมีวัตถุประสงค์ของการทำงานที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไป¹ เช่น ไฟถนน (street light) ไฟรักษาความปลอดภัย (security light) และไฟโฆษณาและแสดงสินค้า (advertising and display light) เมื่อแสงสว่างที่มนุษย์ได้ประดิษฐ์ขึ้นมาเหล่านี้เอง ได้รับการออกแบบหรือได้รับการติดตั้งให้มีทิศทางการส่องของแสงและความสว่างในปริมาณที่เหมาะสมแล้ว ก็ย่อมมีส่วนช่วยให้มนุษย์มองเห็นวัตถุได้ชัดเจนหรือมองเห็นได้อย่างสบายตา หากแต่แสงสว่างได้รับการออกแบบหรือได้รับการติดตั้งให้มีทิศทางการส่องของแสงและความสว่างในปริมาณที่ไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับสุขภาพสายตาของมนุษย์แล้ว ก็อาจก่อให้เกิดการรับรู้จากการมองเห็นที่ไม่สบายตา จนไปลดทอนประสิทธิภาพของการมองเห็นทำให้มองเห็นวัตถุที่อยู่ตรงหน้าได้ยากหรือไม่สามารถมองเห็นวัตถุที่อยู่ตรงหน้าได้เลย²

อนึ่งผู้คนจะสามารถมองเห็นวัตถุต่างๆ ได้ดี ก็ย่อมต้องมีแสงสว่างในปริมาณพอเหมาะจากวัตถุมาเข้าสู่สายตา ไม่ว่าจะวัตถุนั้นเป็นแหล่งกำเนิดแสงหรือมีแสงสว่างในตัวเองก็ดี หรือไม่ว่าวัตถุนั้นจะไม่ได้เป็นแหล่งกำเนิดแสงหรือมีแสงสว่างในตัวเอง แต่เมื่อแสงจากแหล่งกำเนิดแสงอื่นๆ ได้มาตกกระทบลงบนวัตถุนั้นแล้วสะท้อนเข้าสู่สายตาก็ตาม หากแต่แสงสว่างได้รับการออกแบบหรือได้รับการติดตั้งให้มีทิศทางการส่องของแสงและความสว่างในปริมาณที่ไม่เหมาะสม ก็อาจทำให้เกิดแสงสว่างในปริมาณมากจนเกินไปจากวัตถุมาเข้าสู่สายตา ไม่ว่าจะแสงสว่างนั้นจะมาจากการเดินทางเป็นเส้นตรง (rectilinear propagation) หรือการสะท้อนของแสง (light reflection)³ เมื่อมีแสงสว่างในปริมาณมากจนเกินไปจากวัตถุมาเข้าสู่สายตา โดยประการที่ไปรบกวนการใช้งานหรือครอบครองที่เคหสถาน สิ่งปลูกสร้างหรืออาคารบ้านเรือนของผู้คนก็ดีหรือโดยประการที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิด

¹ Ian Lewin, *Light Trespass and Light Pollution - Practical Approaches to Dealing with Problems* (Scottsdale, AZ: Lighting Sciences Inc., 2000), pp. 1-21.

² Environmental Protection UK, *Light Pollution* (Brighton: Environmental Protection UK, 2007), pp. 1-12.

³ Abdeljalil Métioui and Louis Trudel, "The Model of the Rectilinear Propagation of Light and the Study of the Variation of the Size of a Shadow," *US-China Education Review* 2, 2B (February 2012): 173, 186.

อันตรายต่อสุขภาพของผู้คนก็ตาม แสงสว่างเช่นว่านี้อาจกลายเป็นเหตุที่ถือได้ว่าเป็นเหตุรำคาญ (nuisance) ประการหนึ่ง⁴ ที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง แหล่งกำเนิดแสงนั้นๆ ได้

แสงสว่างที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญอาจมีสาเหตุมาจากการติดตั้งแสงสว่างในลักษณะที่ไม่เหมาะสมจนทำให้เกิดการส่องของแสงในลักษณะที่เป็นเส้นตรงจนไปส่องรบกวน (light intrusiveness)⁵ ยังบริเวณพื้นที่ส่วนบุคคลของผู้อื่นโดยตรง เช่น ห้องนอน โดยการส่องของแสงจนไปรบกวนยังพื้นที่ส่วนบุคคลของผู้อื่น โดยผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ส่วนบุคคลไม่อาจดำรงชีวิตได้ตามปกติสุขอีกต่อไป เช่น ไม่สามารถนอนหลับได้อย่างปกติสุขในห้องนอน เพราะมีแสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟที่เพื่อนบ้านติดตั้งเอาไว้ในสนามหญ้าหน้าบ้าน ส่องเข้ามายังบริเวณพื้นที่ห้องนอนตลอดเวลา อันทำให้แสงสว่างไปรบกวนคุณภาพการนอนหลับในเวลากลางคืน⁶ เป็นต้น

อีกประการหนึ่ง แสงสว่างที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญก็อาจมีสาเหตุมาจากการติดตั้งแสงสว่างในลักษณะที่ไม่เหมาะสมจนทำให้เกิดการส่องของแสงในลักษณะที่อยู่ใต้มุมก่อให้เกิดแสงแยงตา (glare) ได้ กล่าวคือ เกิดสถานะที่แสงส่องเข้ามาแยงตาหรือเข้ามายังดวงตาโดยตรง จนทำให้ลดทอนประสิทธิภาพการมองเห็น ทำให้มองเห็นวัตถุได้ยาก (discomfort glare) หรือไม่สามารถมองเห็นวัตถุได้เลย (disability glare) แสงที่ส่องมาแยงตาอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ขับขี่ยานพาหนะ ผู้สัญจรบนท้องถนนหรือผู้ประกอบการงานภายนอกอาคารได้⁷ เช่น แสงแยงตาอาจส่องเข้ามายังดวงตาของผู้ขับขี่รถยนต์ ทำให้ผู้ขับขี่รถยนต์ไม่สามารถมองเห็นรถยนต์คันอื่นๆ บนท้องถนน เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุแก่ผู้ใช้รถใช้ถนนได้ เป็นต้น

เมื่อแสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสงที่มนุษย์ได้ประดิษฐ์ขึ้น สามารถเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบแหล่งกำเนิดแสงผู้ต้องเสียหายจากแสงที่ส่องรบกวนเข้ามารบกวนการดำรงชีวิตตามปกติสุขหรือผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากแสงที่ส่องมาจน

---

⁴ Charnwood Borough Council, **Nuisance from Artificial Light** (Loughborough: Charnwood Borough Council, 2011), pp. 1-8.

⁵ North Warwickshire Borough Council, **A Guide for the Design of Lighting Scheme** (North Warwickshire: North Warwickshire Borough Council, 2003), pp. 1-11.

⁶ Campaign to Protect Rural England, **Lighting Nuisance Survey 2009/10: Summary Results** (London: Campaign to Protect Rural England, 2010), pp. 1-6.

⁷ Ibid.

ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพสายตา ก็อาจถือได้ว่าผู้ใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคาร⁸ เช่น หลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟภายนอกอาคาร ได้ใช้งานแสงสว่างโดยประการที่สามารถที่จะทำให้ผู้อื่นเสียหายแก่ร่างกาย อนามัยหรือทรัพย์สิน ก็น่าจะถือได้ว่าผู้ใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารเช่นว่านี้ได้ทำละเมิดต่อผู้ต้องเสียหาย ผลจากการกระทำดังกล่าว ผู้ใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารก็น่าจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

นอกจากนี้ การใช้แสงสว่างภายนอกอาคารก็น่าจะเป็นสิทธิประการหนึ่ง ได้แก่ สิทธิในการใช้งานแสงสว่าง (Right to use artificial light) ถ้าผู้ใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารได้ใช้งานแสงสว่างจนไปกระทบต่อเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณโดยรอบแหล่งกำเนิดแสง ก็ย่อมจะเป็นการใช้สิทธิเกินส่วน (abuse of rights)⁹ กล่าวคือ หากผู้ใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารได้ใช้งานแหล่งกำเนิดแสงที่ให้แสงสว่างจนเป็นเหตุให้เพื่อนบ้านที่อาศัยโดยรอบได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคาดหมายได้ เพื่อนบ้านก็พึงที่จะมีสิทธิที่จะปฏิบัติการเพื่อลดผลกระทบจากเหตุรำคาญจากการรุกร้าของแสงได้

บทความฉบับนี้ประสงค์ที่จะบรรยายเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ว่าด้วยเหตุรำคาญ (ทั่วไป) ภายใต้กฎหมายไทยกับหลักเกณฑ์ว่าด้วยเหตุรำคาญ (เฉพาะ) ภายใต้กฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ได้มีการสร้างหลักเกณฑ์ทางกฎหมายว่าด้วยเหตุรำคาญอันเกิดจากการรุกร้าของแสงเป็นการเฉพาะ ซึ่งสร้างเกณฑ์ว่ากรณีใดจึงจะถือว่าเข้าลักษณะของเหตุรำคาญอันเกิดจากการรุกร้าของแสงและกรณีใดที่เข้าข้อยกเว้นที่กฎหมายไม่ถือว่าเป็นเหตุรำคาญอันเกิดจากการรุกร้าของแสง พร้อมกับวิเคราะห์เหตุรำคาญอันเกิดจากการรุกร้าของแสงที่เข้าหลักเกณฑ์เป็นเหตุรำคาญภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 กับการใช้สิทธิใช้งานแสงสว่างแล้วไปกระทบเพื่อนบ้านในลักษณะที่เป็นการใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา 421 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2. เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายใต้กฎหมายต่างประเทศ

ในหลายประเทศ ได้พยายามพัฒนาหลักเกณฑ์ว่าด้วยเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเอาไว้เป็นการเฉพาะ นั่นก็เพื่อสร้างหลักเกณฑ์ให้ภาครัฐ หน่วยงานของรัฐ ท้องถิ่นและประชาชน

⁸ Department for Environment, Food & Rural Affairs, **Statutory Nuisance from Insects and Artificial Light** (London: Department for Environment, Food and Rural Affairs, 2006), p. 27.

⁹ Horsham District Council, **A self help guide to nuisance neighbours** (West Sussex: Horsham District Council, 2016), pp. 16-18.

ทั่วไปได้ทราบถึงมาตรฐานที่จะพิจารณาว่าเหตุจะถูกถือเอาได้ว่าเป็นเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง โดยทั่วไปแล้วเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างย่อมเกิดขึ้นมาจากการใช้งานแสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟของผู้หนึ่งจนไปก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อสุขภาพอนามัยของผู้อื่น (people's health) หรือไปรบกวนการใช้งานทรัพย์สินอย่างปกติสุขของบุคคลอื่น (interfere with a person's enjoyment of properties) ซึ่งการพิจารณาว่าเหตุใดการใช้งานแสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสง (หลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟ) ในรูปแบบใด จะเข้าหลักเกณฑ์ถือเป็นเหตุรำคาญตามกฎหมาย¹⁰ ศาลยุติธรรมหรือท้องถิ่นก็อาจต้องพิจารณาได้จากปัจจัยอื่นๆ เช่น เวลาที่มีการใช้งานแหล่งกำเนิดแสง (time of lighting) ช่วงเวลาที่มีการใช้งานแหล่งกำเนิดแสง (duration) ประเภทของแหล่งกำเนิดแสง (type of light) และความถี่ของการใช้แหล่งกำเนิดแสง (frequency)¹¹ เป็นต้น

ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างทั้งเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างในกฎหมายอังกฤษและเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างในกฎหมายฝรั่งเศสเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ว่าด้วยเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง

2.1 เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายใต้กฎหมายอังกฤษ

แม้ว่าแต่ดั้งเดิมประเทศอังกฤษได้เคยอาศัยกฎหมายคอมมอน ลอว์ (Common law) มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคดีเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง กล่าวคือ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างมักเกิดมาจากการวางเกณฑ์ทางกฎหมายจากศาลในคดีเก่าที่เคยตัดสินข้อพิพาทที่มาจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง ซึ่งหากข้อเท็จจริงและเหตุผลที่ประกอบขึ้นเป็นคำตัดสินของศาลในคดีก่อนๆ ในประเด็นแห่งข้อพิพาทว่าด้วยเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างกับมีข้อเท็จจริงในคดีเหมือนกับคดีเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างที่ศาลในคดีเก่าได้เคยตัดสินเอาไว้แล้วก็ย่อมมีผลผูกพันให้ศาลในคดีหลังตัดสินคดีตามแนวคำพิพากษาที่ศาลในคดีเก่าได้เคยตัดสินเอาไว้แต่ทว่าในปัจจุบันประเทศอังกฤษได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยเหตุรำคาญจากการใช้

---

¹⁰ Pembrokeshire County Council. **Light Pollution** [Online], available URL: https://www.pembrokeshire.gov.uk/content.asp?nav=1626,2380,110,935&parent_directory_id=646&id=20365, 2015 (August, 13).

¹¹ Colchester Borough Council. **Other types of nuisance: Artificial Light** [Online], available URL: <http://www.colchester.gov.uk/article/13092/Other-types-of-nuisance>, 2006 (April, 6).

งานแสงสว่างที่เป็นลายลักษณ์อักษร (statutory nuisance from artificial lights)¹² ขึ้นมาเป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติ Clean Neighbourhoods and Environment Act 2005¹³

มาตรา 102¹⁴ ของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดการที่แสงส่องรบกวน (light intrusiveness) ถือเป็นเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างโดยกฎหมายดังกล่าวได้ให้อำนาจท้องถิ่น (local authorities) ในการจัดการเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างและได้กำหนดหลักเกณฑ์เหตุรำคาญที่เป็นลายลักษณ์อักษร (statutory nuisance) อันกำหนดว่า การใช้งานแสงสว่างโดยประการใดที่จะก่อให้เกิดความรำคาญต่อเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณรอบแหล่งกำเนิดแสงสว่างดังกล่าวคือเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างต้องเป็นเหตุที่เกิดขึ้นมาจากแสงสว่างที่ถูกปล่อยออกมาจากอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างโดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดผลร้ายต่ออนามัยหรือสร้างความรำคาญให้กับเพื่อนบ้าน (artificial light emitted from premises so as to be prejudicial to health or a nuisance)¹⁵ ซึ่งนั่นหมายความว่ากฎหมายดังกล่าวได้กำหนดภาระพิสูจน์ (burden of proof)¹⁶ ให้กับผู้เสียหายในการนำสืบว่าการใช้งานแสงสว่างจากอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างได้ส่งผลร้ายต่อสุขภาพและ/หรือเป็นเหตุให้เกิดความรำคาญต่อผู้ต้องเสียหายหรือไม่

อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดข้อยกเว้น (exceptions) ไม่ให้นำเอาหลักเกณฑ์ว่าด้วยเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างไม่นำมาใช้บังคับกับการใช้งานแสงสว่างจากสิ่งปลูกสร้างบางอย่างที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเหตุผลในด้านการขนส่งสาธารณะ (premises used primarily for

---

¹² Department for Environment, Food & Rural Affairs, **Artificial light statutory nuisance – continued utility of the current exemptions for certain premises Section 79 (5B) Environmental Protection Act 1990** (London: Department for Environment, Food and Rural Affairs, 2011), p. 3.

¹³ Government Digital Service. **Guidance Artificial light nuisances: how councils deal with complaints** [Online], available URL: <https://www.gov.uk/guidance/artificial-light-nuisances-how-councils-deal-with-complaints>, 2015 (April, 7).

¹⁴ Martin Morgan-Taylor & Bob Mizon, “Light pollution now subject to the criminal law of statutory nuisance,” **Journal of the British Astronomical Association** 3, 115 (June 2015): 125-126.

¹⁵ Chartered Institute of Environmental Health. **Statutory nuisance** [Online], available URL: <http://www.cieh.org/policy/environmental-protection/statutory-nuisance.html>, 2017 (May, 17).

¹⁶ West Lothian Council. **Information Sheet PH07b The law of Statutory Nuisance** [Online], available URL: https://www.westlothian.gov.uk/media/2793/Statutory-Nuisance-PH07B/pdf/PH07b_Statutory_Nuisance.pdf, 2015 (November, 25).

transportation) หรือที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเหตุผลในด้านความมั่นคงและปลอดภัย (premises where high levels of light are required for safety and security reasons) ได้แก่ สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีรถประจำทาง ประภาคาร เรือรบและสาธารณูปโภคที่ใช้ในกิจการทหาร¹⁷ เหตุที่กฎหมายอังกฤษได้บัญญัติเป็นเช่นนี้นั้นก็เพราะเหตุผลในด้านความต่อเนื่องและความปลอดภัยของการบริการสาธารณะด้านคมนาคมขนส่ง โดยรัฐหรือเอกชนที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ มักติดตั้งใช้งานแสงสว่างบริเวณโดยรอบสาธารณูปโภคด้านคมนาคมขนส่ง ทำให้บริการสาธารณะด้านคมนาคมขนส่งสามารถดำเนินไปได้ในเวลากลางคืนและทำให้เกิดความปลอดภัยในการคมนาคมขนส่งในเวลา กลางคืน กับอีกเหตุผลหนึ่งที่กฎหมายอังกฤษได้บัญญัติเป็นเช่นนี้นั้นก็เพราะเหตุผลอันเกี่ยวกับกิจการด้านความมั่นคงที่ต้องการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในการตรวจตราเรือรบหรือตรวจ การณ์ทางทหาร ฉะนั้น แม้ว่าการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับสัมปทาน ของรัฐจะก่อให้เกิดแสงที่ส่องรบกวนไปยังอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างของเพื่อนบ้านที่อาศัยในบริเวณพื้นที่ โดยรอบไปบ้าง แต่ก็สามารถอ้างเหตุผลในด้านการขนส่งสาธารณะหรือเหตุผลในด้านความมั่นคง ปลอดภัยมายกเว้นเหตุรำคาญอันเนื่องมาจากการใช้แสงสว่าง

กฎหมายอังกฤษยังได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับเหตุรำคาญ ดังกล่าว (complaints of artificial lightnuisance) เมื่อท้องถิ่นอังกฤษได้รับข้อร้องเรียนแล้ว ท้องถิ่นอังกฤษอาจดำเนินการทางเทคนิคในการเจรจาไกล่เกลี่ย (mediation) เพื่อนบ้านที่มีปัญหา พิพาทกันเนื่องมาจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง เมื่อเจรจาไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จท้องถิ่น อังกฤษย่อมมีอำนาจในการออกจดหมายเตือน (abatement notice) ให้ผู้ก่อเหตุรำคาญจากการใช้ งานแสงสว่างปฏิบัติตามทางเทคนิคเพื่อป้องกันความเสียหายจากการใช้งานแสงสว่างของตนเองที่จะ เกิดขึ้นต่อเพื่อนบ้าน (เช่น การรื้อถอนไฟส่องสว่างหรือการติดตั้งแสงสว่างใหม่) แต่ในกรณีที่ผู้ก่อเหตุ รำคาญจากการใช้งานแสงสว่างไม่ยอมปฏิบัติตามจดหมายเตือนของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นดังกล่าว เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นอาจนำคดีขึ้นสู่ศาลอังกฤษและศาลอังกฤษมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ก่อเหตุรำคาญ จากการใช้งานแสงสว่างปฏิบัติตามการจัดการกับปัญหาดังกล่าวและศาลอังกฤษมีอำนาจกำหนดโทษ ปรับทางอาญาแก่ผู้ก่อเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเป็นจำนวนเงินถึง 5,000 ปอนด์ (£5,000)¹⁸ นอกจากนี้ หากท้องถิ่นไม่อาจจัดการกับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างได้ กฎหมาย อังกฤษได้วางหลักเกณฑ์เอาไว้ในมาตรา 82 ของพระราชบัญญัติ Environmental Protection Act

¹⁷ Canterbury City Council, **Canterbury District Local Plan: Supplementary Planning Document Outdoor Lighting** (Canterbury: Canterbury City Council, 2006), p. 3.

¹⁸ Campaign to Protect Rural England, **Light pollution as a Statutory Nuisance: A 'how to' guide** (London: Campaign to Protect Rural England, 2014), pp. 1-2.

1990 ที่ให้ประชาชนสามารถนำเอาคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมเพื่อเรียกร้องเอาค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนในทางแพ่งจากผู้ก่อเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างได้¹⁹

2.2 เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายใต้กฎหมายออสเตรเลีย

หลายมลรัฐในประเทศออสเตรเลียได้หันมาปรับหลักเกณฑ์ทางกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่แล้วหรือหันมาสร้างมาตรการใหม่ๆ เพื่อป้องกันและระงับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนในมลรัฐนั้นๆ ตัวอย่างเช่น รัฐควีนส์แลนด์ (Queensland) ได้พยายามปรับหลักเกณฑ์ว่าด้วยการป้องกันเหตุรำคาญทั่วไปในพระราชบัญญัติ Environmental Protection Act 1994²⁰ มาใช้กับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างโดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ให้อำนาจท้องถิ่นในการบังคับใช้บทบัญญัติเพื่อควบคุมเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างที่เกิดมาจากแสงสว่างจากที่อยู่อาศัยและอาคารพาณิชย์หากข้อพิพาทระหว่างประชาชนอันเนื่องมาจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง (เช่น ประชาชนฝ่ายหนึ่งใช้งานแสงสว่าง จนทำให้เกิดการส่องรูกำลังของแสงโดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนอีกฝ่ายหนึ่ง) ท้องถิ่นก็สามารถไต่สวนข้อเท็จจริง (investigate) ว่าแสงสว่างดังกล่าวมีปริมาณมากน้อยเพียงใด ระยะเวลาที่ปล่อยแสงสว่างลักษณะของแสงสว่าง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และข้อร้องเรียนของเพื่อนบ้านที่อยู่อาศัยรอบแสงสว่างดังกล่าว

หากพบว่าแหล่งกำเนิดแสงใดเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ ท้องถิ่นก็อาจออกคำสั่ง (direction notice)²¹ เพื่อให้ผู้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก้ไขปัญหาดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนดเอาไว้ ซึ่งหากผู้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญไม่ยอมให้ความร่วมมือหรือไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ท้องถิ่นก็อาจลงโทษปรับตามอัตราที่กฎหมายได้กำหนดเอาไว้

¹⁹ Taunton Deane Borough Council, **Taking your own action for Nuisance Problems Guidance for complaining about a nuisance problem direct to the Magistrates Court** (London: Taunton Deane Borough Council, 2017), pp. 1-4.

²⁰ Townsville City Council, **Light Nuisance** (Townsville: Townsville City Council, 2017), pp. 1-2.

²¹ Moreton Bay Regional Council, **Fact sheet Light Nuisance** (Moreton: Moreton Bay Regional Council, 2017), pp.1-2.

3. เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายใต้กฎหมายไทย

ลักษณะอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างในประเทศไทยที่มีการปลูกติดใกล้เคียงกันหรือในบริเวณเดียวกัน ก็ย่อมมีการออกแบบหรือติดตั้งไฟส่องสว่างภายนอกอาคารเพื่ออำนวยความสะดวกแก่เจ้าของอาคารหรือผู้ใช้สอยสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว หากแต่เมื่อมีการใช้งานไฟส่องสว่างจนก่อให้เกิดแสงที่ส่องรบกวนหรือแสงแยงตา จนไปรบกวนสุขภาพหรือความเป็นอยู่อย่างปกติสุขของเพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญในลักษณะเช่นว่าดังกล่าวก็อาจพยายามอาศัยมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมมาเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมาตรการทางแพ่งก็ดี มาตรการทางอาญาก็ดี หรือมาตรการทางปกครองก็ตาม

3.1 มาตรการทางแพ่ง

ผู้คนทั่วไปในสังคมก็ย่อมมีสิทธิในการใช้งานแสงสว่างจากหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟภายนอกอาคาร รวมไปถึงแหล่งกำเนิดแสงอื่นๆ เช่น แสงสว่างจากป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ (advertising billboard lights) หรือแสงสว่างจากป้ายโฆษณาดิจิทัล (digital billboard lights) แต่ถ้าหากว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดใช้สิทธิที่จะใช้งานแสงสว่างของตนแล้วไปกระทบต่อสุขภาพอนามัยหรือความเป็นอยู่อย่างปกติสุขในยามค่ำคืนอาจจะใช้ไฟส่องสว่างภายนอกอาคารในมุมที่ส่องมาทำให้เกิดแสงที่ส่องรบกวนมายังพื้นที่ส่วนบุคคลของเพื่อนบ้านที่ทำให้เพื่อนบ้านอยู่ไม่ปกติสุขหรือเกิดแสงแยงตาที่สร้างความรำคาญแก่สุขภาพสายตาของเพื่อนบ้าน เช่นว่านี้ก็ถือเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 421²²

นอกจากนี้ หากบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ใช้สิทธิติดตั้งไฟส่องสว่างภายนอกอาคารเพื่อให้แสงสว่างในบริเวณอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างของตน แต่กลับเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์รายอื่นได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควรในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งทรัพย์สินนั้นมาค้ำประกันประกอบ เช่น เจ้าของบ้านหลังหนึ่งอาจติดตั้งไฟส่องสว่างภายนอกอาคาร แล้วหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟดังกล่าวมีทิศทางหันหน้ามายังที่ดินของเพื่อนบ้าน แสงสว่างอาจไม่ส่องเข้าไปยังบ้านของเจ้าของบ้านหลังนั้น แต่อาจส่องเข้าไปยังพื้นที่ส่วนบุคคลของเพื่อนบ้านมากกว่าปกติจนทำให้เพื่อนบ้านประสบเหตุรำคาญบางอย่าง เพื่อนบ้านที่

---

²² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 421, “การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่นนั้น ท่านว่าเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย”.

ได้รับความเดือดร้อนอาจมีสิทธิที่จะปฏิบัติการเพื่อยังความเดือดร้อนนั้นให้สิ้นไป โดยไม่ลบล้างสิทธิที่จะเรียกเอาค่าทดแทนได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1337²³

3.2 มาตรการทางปกครอง

บุคคลทุกคนล้วนสามารถที่จะมีสิทธิที่จะอยู่อาศัยอยู่ในอาคารอาคารบ้านเรือนของตน โดยสงบและดำเนินชีวิตของตนอย่างปกติสุข โดยปราศจากการรบกวนจากบุคคลหนึ่งบุคคลใด หากแต่เมื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ประกอบกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรมอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นหรือเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณโดยรอบแล้ว บุคคลหนึ่งบุคคลนั้นก็ย่อมก่อเหตุรำคาญแล้ว²⁴ เมื่อมีเหตุรำคาญเกิดขึ้น รัฐหน่วยงานของรัฐ หรือท้องถิ่นก็อาจให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือท้องถิ่นในการที่จะดำเนินมาตรการทางปกครอง เพื่อระงับป้องกันหรือบรรเทาเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นเช่นว่านั้น

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญที่อาจส่งผลกระทบต่อเอกชนหรือสาธารณชน กล่าวคือ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้สร้างกระบวนการในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อให้คำสั่งทาง

²³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1337, “บุคคลใดใช้สิทธิของตนเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้รับความเสียหาย หรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะจะเป็นไปตามปกติ และเหตุอันควรในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งทรัพย์สินนั้นมาค้ำประกันประกอบไซ้ ท่านว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิจะปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายหรือเดือดร้อน นั้นให้สิ้นไป ทั้งนี้ไม่ลบล้างสิทธิที่จะเรียกเอาค่าทดแทน”

²⁴ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 25, “ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(1) แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ หรือที่ใส่มูลหรือเถ้า หรือสถานที่อื่นใดซึ่งอยู่ในทำเลที่ไม่เหมาะสมสกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของที่มีการเหม็นเหม็นหรือเหม็นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหนะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(2) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(3) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(4) การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี ความร้อน ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง เขม่า หรือกรณีอื่นใดจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(5) เหตุอื่นใดหรือรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”.

ปกครองนั้นเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของการระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญที่ได้เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น โดยลักษณะของคำสั่งที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกมาเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น จะมีผลกับบุคคลหรือมีผลผูกพันเฉพาะต่อผู้ที่ก่อเหตุรำคาญกรณีหนึ่งกรณีใดเท่านั้นและไม่มีผลผูกพันต่อบุคคลอื่นที่คำสั่งนั้นไม่ได้ระบุ

หากเกิดเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างแล้ว พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการควบคุมเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง ดังต่อไปนี้

ประการแรก กฎหมายดังกล่าวได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นห้ามไม่ให้ผู้หนึ่งผู้ใดใช้งานแสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสง (หลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟ) จนก่อเหตุรำคาญในสถานที่สาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการระงับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างด้วย อนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับอำนาจจากกฎหมายดังกล่าวให้ดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาแหล่งกำเนิดแสงประเภทต่างๆ (เช่น โฟลนนิ ไฟรักษาความปลอดภัย ไฟสนามกีฬา ไฟป้ายโฆษณา และไฟสัญญาณจราจร) ที่ติดตั้งในท้องถิ่นของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุม เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างได้ (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 26)²⁵

ประการที่สอง ในกรณีที่มีเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ กฎหมายดังกล่าวได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างนั้น นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และหากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างนั้นหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเกิดขึ้นอีกในอนาคตก็อาจระบุไว้ในคำสั่งนั้นได้ (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 27 วรรคแรก) ซึ่งหากบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างโดยบุคคลนั้นอีกโดยบุคคลซึ่ง

---

²⁵ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535, มาตรา 26 “ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดก่อเหตุรำคาญในที่สาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรธาถนนทางบก ทางน้ำ ราระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากรำคาญในการนี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้”.

เป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 27 วรรคสอง)²⁶

ประการที่สาม หากมีเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน กฎหมายดังกล่าวได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายในเวลาอันสมควรตามระบุไว้ในคำสั่งและถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งได้ (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 28 วรรคแรก)

หากไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 28 วรรคสอง)

หากปรากฏว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนแล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็น

---

²⁶ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535, มาตรา 27 “ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นในที่สาธารณะให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเหตุสมควรจะให้กระทำโดยวิธีการใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้นอาจจัดการความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น”.

ที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างนั้นแล้วก็ได้ (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 28 วรรคสาม)²⁷

3.3 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างตามกฎหมายไทย

มีข้อสังเกตว่าในบางกรณีแหล่งกำเนิดแสงจากหลอดไฟฟ้าหรือโคมไฟ ก็ได้ไม่ได้เพียงแต่ก่อเหตุรำคาญจากแสงเท่านั้น หากแต่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากเสียง (noise nuisance) ได้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น ในบางกรณีหลอดไฟที่ติดตั้งบริเวณภายนอกอาคารอาจกระพริบ แล้วก่อให้เกิดเสียงดังรำคาญตามจังหวะการกระพริบของหลอดไฟดวงนั้นๆ (clicking/ticking sound from the light bulb) หรือในบางกรณีเสียงดังรบกวนอาจเกิดจากจังหวะการกระพริบของหลอดฟลูออเรสเซนต์ (flickering fluorescents) ซึ่งหากผู้ใดปล่อยให้หลอดไฟของตนก่อเสียงจนสร้างความรำคาญแก่เพื่อนบ้านคนอื่นๆ โดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้เพื่อนบ้านคนอื่นๆ ที่อาศัยอยู่รอบๆ หลอดไฟที่ประสบปัญหาดังกล่าว ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ ก็อาจจะต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 370

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้พบว่ายังมีข้อจำกัดบางประการอันอาจนำไปสู่การสร้างปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายใต้กฎหมายไทยได้แก่ ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวกับการบ่งชี้ว่าเหตุใดจึงจะถือเอาได้ว่าเป็นเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างและปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานไฟส่องสว่างภายนอกอาคารที่เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ

---

²⁷ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535, มาตรา 28 “ในกรณีที่เกิดเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกและถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้”.

ประกาศแรก พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดกรอบไว้อย่างกว้างว่าเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างอาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในลักษณะของข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุตามทฤษฎีที่แน่นอนและผลของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นว่าได้นำไปสู่ผลกระทบต่ออันสามารถก่อให้เกิดความเสื่อมต่อสิ่งแวดล้อมหรืออันตรายต่อสุขภาพของเพื่อนบ้านได้จากการกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดแสง (แสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสงที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นหรือการสะท้อนของแสงอาทิตย์เมื่อตกกระทบพื้นผิววัตถุที่เรียบ) หากแต่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวกลับไม่ได้ให้นิยามความหมายของเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเป็นการเฉพาะ ว่าการใช้งานแสงสว่างจากแหล่งกำเนิดแสงประเภทใดหรือการใช้งานแสงสว่างโดยประการใดบ้าง ที่อาจทำให้สร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านหรือชุมชนได้ ซึ่งการรุกร้าของแสงที่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญอาจเป็นมลภาวะทางแสงที่ไม่มีตัวชี้วัดที่แน่นอน เพื่อสนับสนุนการพิจารณาใช้มาตรการทางแพ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และมาตรการทางปกครองตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

ผลที่ตามมา นั่นคือ ในการดำเนินคดีแพ่ง ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างจะต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างหรือข้อเถียงของตน หากแต่การนำเอาหลักฐานพิสูจน์ในคดีละเมิดมาบังคับใช้กับคดีเหตุรำคาญอันเนื่องมาจากการรุกร้าของแสงนั้นอาจสร้างความยุ่งยากในการพิสูจน์ถึงความเสียหายจากเหตุรำคาญดังกล่าวเพราะความเสียหายจากเหตุรำคาญอันเนื่องมาจากการใช้งานแสงสว่างย่อมมีความแตกต่างไปจากการกระทำละเมิดทั่วไป ซึ่งมักปรากฏให้เห็นชัดเจนทั้งบุคคลผู้กระทำ สาเหตุและผลของการกระทำ ขณะที่ความเสียหายจากเหตุรำคาญอันเนื่องมาจากการใช้งานแสงสว่าง อาจบ่งตัวบุคคลผู้กระทำ สาเหตุและผลของการกระทำ เช่น เหตุรำคาญอันเนื่องมาจากการรุกร้าของแสงที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญบุคคลหนึ่งบุคคลใด อาจเกิดมาจากทั้งแสงสว่างอันมีทิศทางการส่องที่มาจากหลอดไฟฟ้าของเพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันหลังที่ 1 และแสงอันมีทิศทางการส่องที่มาจากหลอดไฟฟ้าของเพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันหลังที่ 2 เมื่อแสงสว่างจากเพื่อนบ้านหลังที่ 1 และหลังที่ 2 ส่องเข้ามารุกร้ายังห้องนอนของบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนพร้อมๆ กัน (ส่องเข้ามาในเวลาเดียวกันและสถานที่เดียวกัน) เป็นประจำ ก็อาจเกิดความยุ่งยากในการพิสูจน์ว่าแท้จริงแล้วความเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นต่ออนามัยของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ (เช่น แสงส่องรุกร้าเข้าไปในบริเวณห้องนอนส่วนตัว) หรือรบกวนการครอบครองทรัพย์สินในปกติสุข (เช่น แสงส่องรุกร้าเข้าไปในบริเวณพื้นที่ที่ไม่ต้องการใช้งานแสงสว่าง) เกิดขึ้นจากเพื่อนบ้านหลังที่ 1 หรือหลังที่ 2 เป็นต้น

ในทางกระบวนการพิจารณาทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ยังไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดหรือค่ามาตรฐานเกี่ยวกับการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารที่แน่นอน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสามารถดำเนินการตรวจสอบเหตุรำคาญอันเนื่องมาจากการรุกร้าของแสง

รวมไปถึงกฎหมายดังกล่าวยังไม่ได้กำหนดขั้นตอนที่แน่นอนสำหรับพิจารณาเพื่อใช้อำนาจควบคุมเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเป็นการเฉพาะ คงมีเพียงการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในการออกคำสั่งทางปกครองหรือกำหนดให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นดำเนินการทางเทคนิคเพื่อควบคุม อีกประการหนึ่งในการดำเนินบริการสาธารณะของรัฐอาจต้องมีการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารควบคุมคู่เพื่อให้การดำเนินบริการสาธารณะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างก็อาจเกิดขึ้นมาจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารเพื่อให้บริการสาธารณะของรัฐได้ในเวลากลางคืน ซึ่งมาตรการทางเทคนิคเพื่อควบคุมเหตุรำคาญอย่างในกรณีปกติอาจไม่สามารถถูกนำมาใช้ได้กับกรณีการควบคุมเหตุรำคาญอันเนื่องมาจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารเพื่อให้บริการสาธารณะของรัฐ เช่น มาตรการทางเทคนิคเพื่อควบคุมเหตุรำคาญจากไฟส่องสว่างที่ติดตั้งมาเพื่อใช้งานกับสิ่งปลูกสร้างในการคมนาคมและไฟส่องสว่างที่ติดตั้งมาเพื่อใช้งานกับสิ่งปลูกสร้างเพื่อเหตุผลทางความมั่นคงและความปลอดภัยอาจต้องใช้งบประมาณสูงมากเพื่อเปลี่ยนแปลงมุมมองของแสงสว่างหรือทิศทางการส่องของแสงสว่าง เป็นต้น

4. บทสะท้อนมุมมองที่หายไปกฎหมายไทยต่อกรณีเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง

จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้น แม้ว่าประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้วางหลักเกณฑ์ในทางแพ่งให้ผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการถูกรบกวนได้และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในทางปกครองอย่างกว้างๆ เพื่อควบคุมหรือบรรเทาเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง แต่นั่นไม่ได้หมายความว่ามาตรการทั้งทางแพ่งและทางปกครองของไทยจะสามารถสร้างความชัดเจนในการควบคุม ป้องกันและบรรเทาเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างในทุกกรณี

ในทางตรงกันข้าม การพิจารณาถึงมาตรการในกฎหมายต่างประเทศ (เช่น กฎหมายอังกฤษและกฎหมายออสเตรเลีย) อาจทำให้ทราบว่ากฎหมายไทยมีข้อจำกัดอยู่ในหลายประเด็นด้วยกัน

ประเด็นแรก กฎหมายไทยไม่ได้กำหนดในประเด็นเกี่ยวกับบริบทของเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเป็นการเฉพาะ ซึ่งการที่ไม่มีการกำหนดเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเอาไว้ในกฎหมายเป็นการเฉพาะ ก็ย่อมทำให้ปราศจากบรรทัดฐานว่าเหตุใดจึงจะพึงเป็นเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างอย่างชัดเจน

ประเด็นที่สอง เหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างภายใต้กฎหมายไทย ย่อมตีความร่วมไปถึงเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างทั้งจากสิ่งปลูกสร้างของรัฐกับสิ่งปลูกสร้างของเอกชนเมื่อรวมความไปถึงเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างทั้งจากสิ่งปลูกสร้างของรัฐไปในทุกกรณีแล้ว ก็อาจ

ย่อมมีปัญหาตามมาว่าการใช้งานแสงสว่างจากสิ่งปลูกสร้างของภาครัฐก็มักจะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะมีความต่อเนื่องและทำให้เกิดความปลอดภัยแก่ประชาชนหม่มากหรือสาธารณะชนทั่วไป ซึ่งอาจเป็นปัญหาทางกฎหมายในอนาคตที่จะต้องชี้แจงน้ำหนักระหว่างประโยชน์ของปัจเจกชนที่พึงจะได้รับการคุ้มครองจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างและประโยชน์สาธารณะที่รัฐมุ่งใช้งานแสงสว่างในบริการสาธารณะที่ก่อให้เกิดความต่อเนื่องในความมั่นคงปลอดภัยในการจัดทำบริการสาธารณะ

ประเด็นที่สาม การบุกรุกที่ดินของผู้อื่น (land trespass) ที่ยอมเป็นการกระทำที่เกิดความเสียหายไปในตัว (Per se) หากแต่การที่แสงส่องรुकล้ำไปยังที่ดินของผู้อื่น (light trespass) (รวมถึงแสงส่องรुकล้ำไปยังเคหะสถานหรือพื้นที่ส่วนตัวของผู้อื่น) ไม่ถือเป็นการกระทำที่เกิดความเสียหายไปในตัว หากแต่จะเสียหายอย่างไร หรือไม่ ผู้เสียหายจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างจะต้องนำเสนอว่าในประเด็นแสงสว่างดังกล่าวมีปริมาณมากน้อยเพียงใด ระยะเวลาที่ปล่อยแสงสว่าง ลักษณะของแสงสว่างและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแก่ศาล ศาลจึงจะสามารถกำหนดค่าเสียหายได้ ซึ่งหากนำเสนอไม่ได้ ศาลที่พิจารณาคดีพิพาทว่าด้วยเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างก็อาจจะไม่ทราบจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริง ที่จะเยียวยาหรือทำให้ผู้เสียหายจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างได้กลับสู่ฐานะเดิมได้

5. บทสรุป

การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดการรुकล้ำของแสงหรือการใช้งานแสงสว่างในลักษณะอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพก็ย่อมถือได้ว่าเป็นเหตุรำคาญประการหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ได้รับความรำคาญในบริเวณใกล้เคียงแหล่งกำเนิดแสงสว่างที่ได้รับการติดตั้งอย่างไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้ การบัญญัติหลักเกณฑ์ว่าด้วยเหตุรำคาญอันเกิดจากการรुकล้ำของแสงเป็นการเฉพาะ พร้อมสร้างข้อยกเว้นที่กฎหมายไม่ถือว่าเป็นเหตุรำคาญอันเกิดจากการรुकล้ำของแสง ก็ถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สร้างกลไกจัดการกับปัญหาการรुकล้ำของแสงที่อาจสร้างผลกระทบในด้านลบทั้งในแง่ของสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หากจะพิจารณาถึงกฎหมายไทยว่าด้วยเหตุรำคาญที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ก็อาจพบว่าไม่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ข้อดี คือกฎหมายทั้งสองฉบับสามารถนำมาปรับใช้กับเหตุรำคาญในทุกๆ เหตุ ซึ่งก็รวมไปถึงเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างด้วย ข้อเสีย คือ กฎหมายทั้งสองฉบับก็ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือสร้างกลไกสำหรับจัดการกับเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเป็นการเฉพาะในทางตรงกันข้าม เมื่อ

พิจารณาถึงกฎหมายต่างประเทศที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น กลับพบว่าการสร้างหลักเกณฑ์ทั้งทางแพ่ง ทางอาญาและทางปกครองเพื่อตอบสนองต่อผลกระทบในด้านลบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมนั้น เนื่องจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง ดังนั้น การสร้างกลไกทางกฎหมายในทางแพ่ง ทางอาญาและทางปกครองเพื่อควบคุมเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่างเป็นการเฉพาะ ก็ย่อมเป็นหนทางหนึ่งที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการคุ้มครองผู้เสียหายหรือผู้ต้องเสียหายจากเหตุรำคาญดังกล่าว รวมไปถึงทำให้ท้องถิ่นสามารถทราบถึงแนวทางในการจัดการกับการใช้งานแสงสว่างที่เหมาะสมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเพิ่มบทบาทให้กับท้องถิ่นที่จะมีความรับผิดชอบเบื้องต้นในการจัดการความขัดแย้งจากการใช้งานแสงสว่างของเอกชนฝ่ายหนึ่งจนเกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อเอกชนอีกฝ่ายหนึ่งและให้อำนาจท้องถิ่นในการพิจารณาทางปกครองเพื่อบรรเทาและควบคุมเหตุรำคาญดังกล่าวให้ส่งผลกระทบต่อเอกชนรายหนึ่งรายใดหรือสาธารณชนให้น้อยที่สุด

6. ข้อเสนอแนะ

บทความทางวิชาการฉบับนี้ให้ข้อเสนอแนะว่าการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางวิศวกรรมส่องสว่างหรือสถาปัตยกรรมแสงสว่างต่างๆ มาใช้กับการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ก็ล้วนแล้วแต่มีความจำเป็นและสร้างประโยชน์หลายประการต่อการดำรงชีพของมนุษย์ トラบเท่าที่มนุษย์ยังต้องอาศัยแสงสว่างประกอบกิจกรรมในเวลากลางวันหรือใช้งานแสงสว่างในบริเวณพื้นที่ที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ แต่เมื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ใช้งานแสงสว่างจนไปสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อบุคคลอื่นแล้ว หากต้องการที่จะปกป้องสิทธิของผู้ต้องเสียหายที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการส่องรูกำลังของแสง ก็ย่อมจะต้องพยายามปรับใช้หลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น อันเป็นกลไกสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการป้องกันหรือลดผลกระทบอันเนื่องมาจากเหตุรำคาญจากการใช้งานแสงสว่าง เช่น มาตรการทางกฎหมายในทางแพ่งและทางปกครอง มาตรการทางกฎหมายในอนาคตของประเทศไทยอาจถูกปรับหรือพัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับความซับซ้อนของเทคโนโลยีแสงสว่างภายนอกอาคารกับความเสียหายที่สืบเนื่องมาจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารในอนาคต เวกเช่นเดียวกับหลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายที่ต่างประเทศ (เช่น ประเทศอังกฤษและออสเตรเลีย) ได้ถูกนำมาบังคับใช้ เพื่อเยียวยาจากการใช้งานแสงสว่างภายนอกอาคารที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัยต่อร่างกาย

บรรณานุกรม

- Campaign to Protect Rural England. **Lighting Nuisance Survey 2009/10: Summary Results**. London: Campaign to Protect Rural England, 2010.
- Campaign to Protect Rural England. **Light pollution as a Statutory Nuisance: A 'how to' guide**. London: Campaign to Protect Rural England, 2014.
- Canterbury City Council. **Canterbury District Local Plan: Supplementary Planning Document Outdoor Lighting**. Canterbury: Canterbury City Council, 2006.
- Charnwood Borough Council. **Nuisance from Artificial Light**. Loughborough: Charnwood Borough Council, 2011.
- Chartered Institute of Environmental Health. **Statutory nuisance** [Online]. Available URL: <http://www.cieh.org/policy/environmental-protection/statutory-nuisance.html>, 2017 (May, 17).
- Colchester Borough Council. **Other types of nuisance: Artificial Light** [Online]. Available URL: <http://www.colchester.gov.uk/article/13092/Other-types-of-nuisance>, 2006 (April, 6).
- Department for Environment, Food & Rural Affairs. **Artificial light statutory nuisance – continued utility of the current exemptions for certain premises Section 79(5B) Environmental Protection Act 1990**. London: Department for Environment, Food and Rural Affairs, 2011.
- Department for Environment, Food & Rural Affairs. **Statutory Nuisance from Insects and Artificial Light**. London: Department for Environment, Food and Rural Affairs, 2006.
- Environmental Protection UK. **Light Pollution**. Brighton: Environmental Protection UK, 2007.
- Government Digital Service. **Guidance Artificial light nuisances: how councils deal with complaints** [Online]. Available URL: <https://www.gov.uk/guidance/artificial-light-nuisances-how-councils-deal-with-complaints>, 2015 (April, 7).

- Horsham District Council. **A self help guide to nuisance neighbours**. West Sussex: Horsham District Council, 2016.
- Lewin,Ian. **Light Trespass and Light Pollution - Practical Approaches to Dealing with Problems**. Scottsdale, AZ: Lighting Sciences Inc., 2000.
- Martin Morgan-Taylor and Bob Mizon. “Light pollution now subject to the criminal law of statutory nuisance.” **Journal of the British Astronomical Association** 3, 115 (June 2015): 125-126.
- Métioui,Abdeljaliland Louis Trudel. “The Model of the Rectilinear Propagation of Light and the Study of the Variation of the Size of a Shadow.” **US-China Education Review** 2, 2B (February 2012): 173, 186.
- Moreton Bay Regional Council. **Fact sheet Light Nuisance**. Moreton: Moreton Bay Regional Council, 2017.
- North Warwickshire Borough Council. **A Guide for the Design of Lighting Scheme**. North Warwickshire: North Warwickshire Borough Council, 2003.
- Pembrokeshire County Council. **Light Pollution** [Online]. Available URL: https://www.pembrokeshire.gov.uk/content.asp?nav=1626,2380,110,935&parent_directory_id=646&id=20365, 2015 (August, 13).
- Taunton Deane Borough Council. **Taking your own action for Nuisance Problems Guidance for complaining about a nuisance problem direct to the Magistrates Court**. London: Taunton Deane Borough Council, 2017.
- Townsville City Council. **Light Nuisance**. Townsville: Townsville City Council, 2017.
- West Lothian Council. **Information Sheet PH07b The law of Statutory Nuisance** [Online]. Available URL: https://www.westlothian.gov.uk/media/2793/Statutory-Nuisance-PH07B/pdf/PH07b_Statutory_Nuisance.pdf, 2015 (November, 25).

